

BIBLIOTEKŲ PRIEINAMUMO MANIFESTAS

Lietuvos bibliotekų paslaugomis naudojasi trečdalis šalies gyventojų. Dar 0,6 mln. galėtų lankytis bibliotekose, tačiau šie žmonės galvoja, kad bibliotekos – ne jiems, nes turi negalią, kitų individualių reikmių ar negali skaityti įprastų spausdintų knygų. Jie ne tik patiria daug asmeninių iššūkių, bet ir susiduria su informacine ir kultūrine atskirtimi.

Šalindamos kliūtis, veikdamos pagal universalaus dizaino principus, bibliotekos gali tapti katalizatoriais, skatinančiais atskirtį patiriančių žmonių įsitraukimą į visuomeninį ir kultūrinį gyvenimą. Svetimą ir atvirą biblioteką, kuria naudosis daugiau žmonių, galime sukurti pažindami bendruomenės, kurioje veikiame, įvairovę, išmoningai panaudodami tankų ir įvairų šalies bibliotekų tinklą ir bendradarbiaudami su vietos iniciatyvomis.

Vedini vizijos, kad biblioteka visiems – tai erdvė, kurioje puoselėjama kiekvieno laisvė būti, **tikėdami** esminėmis vertybėmis – empatija, atvirumu, profesionalumu ir drąsa, **pripažindami**, kad galimo nesusikalbėjimo priežastimi yra „Kito“ pažinimo trūkumas, **brangindami** savo darbuotojų žinias, kvalifikaciją ir augindami jų potencialą, **vertindami** bendruomenės, kurioje veikia biblioteka, unikalumą ir bendradarbiavimo ryšių galią, **susitelkiame** kurti visiems atvirą įtraukią informacinę ir kultūrinę erdvę bei įsipareigojame:

- 1** Vadovaujantis principu „Nieko apie neįgaliuosius – be neįgaliųjų!“, į bibliotekos veiklų planavimą, paslaugų vertinimą įtraukti žmones, turinčius negalią ar kitų individualių reikmių.
- 2** Skatinti visuomenės sąmoningumą ir empatiją žmonių, turinčių kitokių galių ir individualių reikmių, atžvilgiu. Nuolat kurti ryšį ir siekti pažinti bendruomenes, kurioms ir kuriose dirbame, organizuojant neformalius susitikimus prie kavos puodelio.
- 3** Pasitelkus negalią ir individualių reikmių turinčius ekspertus, periodiškai vertinti bibliotekų fizinės ir informacinės aplinkos prieinamumą bei įgyvendinti bibliotekos galioje esančius tobulinimus.
- 4** Bendradarbiaujant su vietos negalią turinčių žmonių bendruomenėmis ir savivaldos institucijomis bei pasitelkus išorinius ekspertus, inicijuoti sudėtingesnius universalaus dizaino sprendimus bibliotekose.
- 5** Nuosekliai planuoti ir periodiškai tobulinti darbuotojų kompetencijas, susijusias su paslaugų įvairių negalią turintiems asmenims kūrimu ir teikimu, į šią veiklą įtraukiant srities profesionalus bei negalią ir kitų individualių reikmių turinčius ekspertus.
- 6** Tikslingai pildyti fondus įvairių formatų dokumentais, kurie būtų pritaikyti individualių reikmių turintiems žmonėms (garsinės knygos, knygos Brailio raštu, lengvai suprantama kalba ir pan.).
- 7** Pritaikyti esamas kultūrinės, edukacinės ir informacinės paslaugas įvairių asmeninių reikmių turintiems, t. y. visiems vartotojams (pvz., renginių perteikimas gestų kalba, leidinių pristatymas į namus ir pan.). Atsižvelgiant į negalią ar individualių reikmių turinčių žmonių bendruomenių poreikius, kurti naujas paslaugas ir produktus, tinkančius visiems.
- 8** Vykdyti tikslingą, nuolatinę ir kryptingą komunikaciją, orientuotą į negalią ar individualių reikmių turinčius žmones, pritaikant komunikacijos priemones ir kanalus jų reikmėms.
- 9** Vystyti tarptautinį, tarpsektorinį bei tarpinstitucinį bendradarbiavimą, skleisti ir taikyti pažangią patirtį.
- 10** Siekti, kad kiekvienoje bibliotekoje būtų prieinamumo specialistas (prieinamumo ambasadorius), kuris planingai ir koordinuotai rūpintųsi prieinamumo didinimo veiklos plėtojimu.

Suvoktas poreikis keistis ir be skubos suplanuotos prasmingos permainos visuomet susijusios su nauda – tiek bibliotekai, tiek skaitytojams. Lanksti, atliepianti individualias vartotojų reikmes, sklandžiai reaguojanti į pokyčius, tobulinanti veiklą ir ieškanti savo išskirtinumo – tokia yra biblioteka visiems. Pradėkime.

